

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Навчально-науковий інститут загальноуніверситетської підготовки
кафедра суспільно-гуманітарних наук

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП

к.е.н., доц. Н.В.Почерніна
«26» 11 2019 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри суспільно-гуманітарних наук

к.філол.н., доц. О.М. Максимець
«26» 11 2019 р.

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВО - СИЛАБУС

з дисципліни «Психологія»(за вибором студентів)

для спеціальності 051 «Економіка» за ОПП «Економіка»

Форма навчання денна

Кількість кредитів 3

Курс 2

Семестр 3

Змістових модулів (підсумкових модульних контролів) – 2

СРС 50 годин

Форма контролю – диференційований залік

Загальна кількість годин – 90 годин

«ПСИХОЛОГІЯ». Силабус - для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» факультету економіки та бізнесу спеціальності 051 «Економіка» - Мелітополь: ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2019. – 10с.

Силабус складений на підставі «Положення про програму навчання здобувачів вищої освіти – силабус» Мелітополь: ТДАТУ, 2019. – 16с. та Програми навчальної дисципліни «Психологія» підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка». – Мелітополь 2019. – 14с.

Розробник(и): Єременко Л.В., к.психол.н., ст. викладач

Рецензент: Ісакова О.І., к.ф.н., доцент

Силабус затверджений на засіданні кафедри «Суспільно-гуманітарні науки»

Протокол № 3 від «26» 11 2019 року

Завідувач кафедри «Суспільно-гуманітарні науки»

к.філол.н, доцент Олексій О.М.Максимець

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 051 «Економіка» для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр за ОПП Економіка

Протокол № 5 від «10» грудня 2019 року

Голова, доц. Косиць А.А. Костякова

1. Анотація курсу та Веб-сайт його розміщення

Змінюючись, сучасне суспільство змінює і уявлення особистості про економічне і культурне життя. У центрі подій соціальних перетворень стає новий тип людини. Дані процеси вимагають широкого розповсюдження і поглиблення психологічних знань, потребу в яких відчують сьогодні фахівці і керівники всіх галузей діяльності. Велику роль у цьому відіграє оволодіння психологічною наукою. Навчальний курс «Психологія» є базовим у підготовці майбутніх фахівців з цивільної безпеки до глибокого розуміння психіки особистості, без чого не можливо успішно вирішувати складні виробничі та міжособистісні питання.

<http://nip.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=5871> (доступ через особистий логін і пароль для навчально-інформаційного порталу ТДАТУ)

Веб-сайт курсу

2. Мета викладання дисципліни

Курс «Психологія» спрямований на розвиток наукового психологічного мислення студентів; ознайомлення студентів зі структурою сучасної психологічної науки, базовими принципами і поняттями культурно-історичного підходу до формування людської психіки, з основними психічними процесами, індивідуально-психологічними особливостями особистості; забезпечення розуміння студентами суті наукового підходу до вивчення соціально-психологічних явищ, їх проблем та закономірностей; ознайомлення з особливостями взаємодії людей у малих і великих соціальних групах; створенні необхідних умов для забезпечення теоретичної грамотності студентів-бакалаврів, що відображається у розумінні ними специфіки психологічної науки, її цілей та функцій, її співвідношення з іншими науками.

3. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Психологія» є:

- опанування фундаментальними теоретичними засадами психології;
- формування сучасних наукових уявлень про природу психіки;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними методами дослідження психічних явищ;
- формування уявлення про індивідуальні особливості людини, розвиток механізмів поведінки та діяльності людини, їх внутрішню регуляцію;
- розвиток здатності до застосування психологічних знань в умовах професійної діяльності.

4. Вивчення курсу «Психологія» передбачає повне, часткове або опосередковане формування відповідних компетентностей:

Загальні:

- Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.

- Навички міжособистісної взаємодії

Спеціальні:

- Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в професійній сфері з врахуванням можливих соціально-психологічних наслідків.
- Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

Результати навчання

РН 2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

РН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН 14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

РН 15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

РН 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

РН 24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

5. Пререквізити

Дисципліни, що містять знання, уміння й навички, необхідні для освоєння дисципліни «Психологія»:

Біологія, Анатомія, Людина і суспільство, Філософія.

6. Постреквізити

Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, які здобуваються по завершенню вивчення дисципліни «Психологія»:

Конфліктологія, Психологія управління, PR-технології, Психологія і педагогіка вищої школи.

7. Інформація про викладача

Викладач (-і) Єременко Лариса В'ячеславівна, к.психол.н., ст.викладач кафедри суспільно-гуманітарних наук;

E-mail викладача <http://www.tsatu.edu.ua/shn/people/jeremenko-larysa-vjacheslavivna/larysa.yeremenko@tsatu.edu.ua>

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість		
			годин		балів
			пр.	СРС	
Змістовий модуль 1. Загальні основи психології.					
1	Практичне заняття 1	Загальна характеристика психології як науки. Місце психології в системі наук .	2		3

	Практичне заняття 2	Будова, завдання й методи психології.	2		3
	Самостійна робота 1	Виникнення та розвиток психології. Природа психіки та її розвиток у людини.		5	2
2	Практичне заняття 3	Початок пізнавальної діяльності особистості. Відчуття.	2		3
	Практичне заняття 4	Початок пізнавальної діяльності особистості. Сприйняття.	2		3
	Самостійна робота 2	Механізми сприймання простору руху та часу.		5	2
3	Практичне заняття 5	Психологічні проблеми мислення.	2		3
	Практичне заняття 6	Психологічні проблеми пам'яті.	2		3
	Самостійна робота 3	Теорії, закони пам'яті. Розвиток пам'яті. Теорії мислення. Розвиток мислення.		5	2
4	Практичне заняття 7	Увага як психічний процес та психологічний стан людини.	2		3
	Практичне заняття 8	Уява як психічний процес та психологічний стан людини.	2		3
	Самостійна робота 4	Формування та розвиток уваги. Зв'язок уяви з органічними процесами. Поняття і проблема волі в психології.		5	2
5	Практичне заняття 9	Загальна характеристика психології особистості.	2		3
	Практичне заняття 10	Здібності людини. Емоції та почуття.	2		3
	Самостійна робота 5	Темперамент і характер.		5	2
6-7	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1			10
Всього за змістовий модуль 1			20	25	50
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічна сфера особистості.					
8	Практичне заняття 11	Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу. Спілкування як обмін інформацією (комунікативний бік спілкування).	2		3
	Практичне заняття 12	Специфіка та структура спілкування як соціально-психологічного процесу. Спілкування як обмін інформацією	2		3

	Самостійна робота 6	Спілкування в системі міжособистісних та суспільних відносин. Єдність спілкування та діяльності.		5	2
9	Практичне заняття 13	Репрезентативні системи відображення та їх роль у комунікації.	2		3
	Практичне заняття 14	Невербальна комунікація.	2		3
	Самостійна робота 7	Невербальна комунікація.		5	2
10	Практичне заняття 15	Спілкування як взаємодія (інтерактивний бік спілкування).	2		3
	Практичне заняття 16	Спілкування як сприймання людьми один одного (перцептивний бік спілкування).	2		3
	Самостійна робота 8	Механізми та соціально-психологічні ефекти сприймання.		5	2
11	Практичне заняття 17	Засоби соціально-психологічного впливу в процесі спілкування.	2		3
	Практичне заняття 18	Психологія великих соціальних груп.	2		3
	Самостійна робота 9	Теоретичні аспекти аналізу та класифікації соціальних груп.		5	2
12	Практичне заняття 19	Психологія малих соціальних груп.	2		3
	Практичне заняття 20	Соціалізація особистості.	2		3
	Самостійна робота 10	Структура особистості та проблеми соціалізації в теоріях класиків світової психології.		5	2
13-14	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2			10
Всього за змістовий модуль 2			20	25	50
Всього з навчальної дисципліни			40	50	100

9. Методи та форми навчання

Підготовка здобувачів вищої освіти з дисципліни «Психологія» потребує використання активних форм навчання. Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є практичні заняття, консультації.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як аналіз конкретних ситуацій, ситуація цікавості, робота у малих групах, тренінги, бесіда, навчальні дискусії і мозкова атака. Навчальна дискусія застосовується для закріплення знань, які були отримані, для придбання нових позицій, поглядів, переконань, підвищення інтересу до питань, які розглядалися, посилення мотивації тощо. Дискусія дозволяє визначити власну позицію, встановити різноманіття підходів, точок зору в результаті обміну ними, підвести до багатостороннього бачення предмету дискусії. Робота в малих групах сприяє структуруванню матеріалу, активізації пізнавальної діяльності, розвитку вміння роботи в колективі тощо. Мозкова атака. Суть цього методу полягає в тому, що для обговорення конкретної проблеми збирається група здобувачів вищої освіти, котра ділиться на дві підгрупи: генератори ідей і критики. Генератори ідей висловлюють всі ідеї з вирішення даної проблеми, які тільки спадають на думку. Здобувачі вищої освіти працюють з інформацією, зокрема з використанням мережі Інтернет, виконують усні та письмові відповіді, виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими ними як груповими та/або індивідуальними проектами. Виступ за темою індивідуального науково-дослідного завдання. Виступ-інформування за темами практичних занять

10. Політика курсу

Під час практичних занять створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок.

На заняттях дотримуватись правил роботи у групі, шанобливо ставитись до поглядів один одного, обов'язково вимкнути звук гаджетів.

На заняттях вітаються прояви креативності та індивідуальний підхід до кожного здобувача вищої освіти.

При оцінюванні враховується активність і відвідуваність занять.

Дозволяється вільне відвідування лекцій здобувачам за індивідуальним графіком навчання.

Всі види робіт необхідно виконувати в оговорені строки.

Пропущені заняття відпрацьовуються протягом 2 тижнів на кафедрі в часи консультацій викладача.

При виконанні всіх завдань і видів контролю курсу слід дотримуватись академічної доброчесності.

Питання щодо курсу можна задати викладачу через мережу Facebook або E-mail.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників навчального процесу, дотримуватися дисципліни, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік навчального процесу.

11. Форма контролю знань

Поточний контроль успішності здобувачів ВО проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу робочої програми навчальної дисципліни.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, читання тексту, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); презентація СРС; тестовий контроль; проблемні ситуації тощо.

Підсумковий контроль (зокрема модульний) – контроль навчальних досягнень здобувачів ВО з метою оцінювання якості засвоєння ними програми навчальної дисципліни в цілому або окремого змістового модуля. Формою може бути контрольна робота, тестування (тестування на паперовому носії із ручною перевіркою, тестування з використанням комп'ютерної техніки). Основні вимоги до контролю знань наведені у Положенні про оцінювання знань здобувачів ВО ТДАТУ.

12. Система оцінювання та вимоги

Система оцінювання компетенцій студентів повинна бути стимулюючою, заохочувальною, максимально об'єктивною, простою з чіткими критеріями оцінювання і легко запам'ятовуватись студентами і викладачами.

Система оцінювання компетенцій студентів на заліках або іспитах є універсальною.

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення дисципліни.

Щотижнево – бали за роботу на практичних заняттях; в межах кожної теми – бали за самостійну роботу; по завершенню змістового модуля – бали за ПМК; по завершенню семестру – підсумкові бали, у вигляді диференційованого заліку. Результати поточного та підсумково-модульного контролю формують узагальнену оцінку в балах за накопичувальним принципом.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань студентів ТДАТУ» за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

1. Айсмонтас Б. Б. Общая психология. Тесты / Б. Б. Айсмонтас. – М. : Владос-Пресс, 2003. – 192 с.

2. Глуханюк Н. С. Практикум по общей психологии : учеб. пособие / Н. С. Глуханюк, Е. В. Дьяченко, С. Л. Семенова. – 3-е изд. – М. : Московский психолого-социальный институт; Воронеж : НПО «МОДЭК», 2006. – 224 с. – (Серия «Библиотека психолога»).

3. Горбатов Д. С. Практикум по психологическому исследованию : учеб. пособие / Д. С. Горбатов. – Самара : Издательский дом «БАХРАХ-М», 2003. – 272 с.

4. Волошина В. В. Загальна психологія: Практикум : навч. посібн. / В. В. Волошина, Л. В. Долинська, С. О. Ставицька, О. В. Темрук. – К. : Каравела, 2005. – 280 с.

5. Задачи областных студенческих олимпиад по психологии [Электронный ресурс] / [Сост. Т. Н. Князева, Т. Л. Шабанова, Н. В. Фомина, Ю. И. Кузнецова, М. Б. Батюта]. – Н. Новгород : НГПУ, 2010. – 28 с. – Режим доступа : http://mininuniver.ru/mediafiles/u/files/gen_psychology/olimp_tasks.doc

6. Тестовые задания по общей психологии : учебно-методич. пособие для студентов не психологич. фак. ун-та [Электронный ресурс] / [Авт.-сост. : Галина Ивановна Кислова] / [М-во образования Рос. Федерации, ДГУ]. – Махачкала : ИПЦ ДГУ, 2004. – 26 с. – Режим доступа : <http://oobelor.narod.ru/dokument/2011/psihologiya.pdf>

7. Коваль Г. Ш. Робоча програма та методичні вказівки до курсу «Практикум з загальної психології» [Електронний ресурс] / Г. Ш. Коваль, О. А. Ніколь-Кобріна. – Одеса, 2011-2012. – Режим доступу :

http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/imem/imem_psy_workp_rogramm/koval_praktikum_psy.doc

8. Кудерская Т. В. Практикум по курсу «Психология» : учеб. Пособие [Электронный ресурс] / Т. В. Кудерская, Ю. Н. Ящишина. – Краматорськ : ДГМА, 2009. – 84 с. – Режим доступа : <http://www.dgma.donetsk.ua/metod/ugo/psih/do/p.pdf>

9. Кущенко І. В. Практикум з психології : навч.-метод. матеріали з дисципліни [Електронний ресурс] / І. В. Кущенко. – К. : Навч.-наук. ін-т права та психології НАВС, 2011. – 25 с. – Режим доступу : <http://do.gendocs.ru/docs/index-189098.html>

10. Методичні рекомендації для організації самостійної роботи студентів з дисципліни «Практикум із загальної психології» (2-3 курсів) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ruh.znaimo.com.ua/index-20011.html>

11. Общая и социальная психология: Практикум / Под ред. Н. Д. Твороговой. – М. : ООО «Медицинское информационное агентство», 1997. – 374 с.

12. Общая психология : сборник задач и упражнений для специальности 080504 «Государственное и муниципальное управление» [Электронный ресурс] / [Сост. А. Г. Вавилова, Т. А. Сергеева, А. Ю. Черданцева]. – Екатеринбург, 2007. – 72 с. – Режим доступа : <http://www.twirpx.com/file/481934/?rand=7752887>

13. Потапова В. Д. Гуманітарна орієнтація психолога-фахівця: Монографія/ В. Д. Потапова. – Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2001. – 256 с.

14. Практикум з курсу «Основи загальної психології» [Електронний ресурс]. – Київ-Львів-Харків. – 97 с. Режим доступу :

http://www.umsa.edu.ua/lecture/psychiatry/kaf_psychiatry_praktikum.pdf

15. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии : учеб. пособие / В. Д. Балин, В. К. Гайда, В. К. Гербачевский и [др.] ; Под общей ред. А. А. Крылова, С. А. Маничева. – СПб. : Питер, 2002. – 560 с. : ил. – («Практикум по психологии»).

16. Психология : учебно-методический комплекс дисциплины [Электронный ресурс] / [Сост. : Н. Е. Варшавская, И. Н. Протасова] ; [Бийский пед. гос. ун-т им. В. М. Шукшина]. – Бийск : БПГУ им. В. М. Шукшина, 2009. – 29 с. – Режим доступа : <http://rudocs.exdat.com/docs/index-425956.html>

17. Психологія та педагогіка : збірник міні-кейсів (задачі та практичні ситуації). Навчальний посібник. / [За заг. ред. Л. А. Колесніченко]. – К. : КНЕУ, 2008. – 380 с.

18. Черная А. В. Организация самостоятельной работы студентов по психолого-педагогическим дисциплинам : учебное пособие [Электронный ресурс] / Черная А. В., Чекунова Е. А., Погорелова Е. И. – Ростов-на-Дону, 2010. – 200 с. – Режим доступа : <http://www.twirpx.com/file/526721/>

<http://lection.com.ua/psychology/optp/mizhosobistisni-stosunki-spilkuvannya-osnovi-psihologiyi-ta-pedagogiki>

<http://www.info-library.com.ua/books-book-113.html>

http://www.koob.ru/common_psychology/

<http://all-psychology.ru/>

<http://www.student-works.com.ua/kursovi/other/655.html>

<http://pidruchniki.com>

<http://psylib.kiev.ua/>

<http://www.gumer.info>

http://www.koob.ru/age_psychology

<https://studme.com.ua>

<https://www.obozrevatel.com>

psylist.net

Навчально-інформаційний портал ТДАТУ: <http://nip.tsatu.edu.ua/>

Сайт кафедри суспільно-гуманітарних наук: <http://www.tsatu.edu.ua/shn/>

Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.nip.tsatu.edu.ua/biblioteka/>

14. Інформаційний пакет дисципліни
<http://nip.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=5871> (доступ через особистий логін і пароль для навчально-інформаційного порталу ТДАТУ)